

17 ผู้ทรงอิทธิพล ในอาเซียน

จุลนภา ศานติพงศ์ และคณะ

สำนักพิมพ์ศตวรรษบุ๊คส์

ลำดับที่ 743

17 ผู้ทรงอิทธิพลในอาเซียน

จุลนาถ ศานติพงศ์ และคณะ : เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งแรก มกราคม 2556

พิมพ์โฆษณาครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายแล้ว

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ไม่อนุญาตให้สแกนหนังสือ หรือคัดลอกเนื้อหาส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อสร้างฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์และเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น

ISBN 978-616-00-0583-3

ราคา 120 บาท

หัวหน้ากองบรรณาธิการสารคดี : กลศ เอี่ยมอรุณ

บรรณาธิการเล่ม : วีรวรรณ ภิญญรัตน์

บรรณาธิการที่ปรึกษา : รศ. ประพนธ์ เรืองณรงค์ รศ.ดร. พุทธกาล รัชธ

ออกแบบปก / จัดรูปเล่ม : อติศักดิ์ กุพินล่า

พิมพ์ที่ : บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : บริษัทศตวรรษบุ๊คส์ จำกัด

กรรมการผู้จัดการ / บรรณาธิการอำนวยการ : วรพันธ์ โลกิตสถาพร

รองกรรมการผู้จัดการ : สุภักษญา โลกิตสถาพร

บรรณาธิการบริหาร : ประวิทย์ สุวนิชย์

ผู้จัดการฝ่ายผลิต : ธัญญภัทร พองไชย

ผู้จัดการฝ่ายขาย : กิ่งแก้ว ลิกษะไชย

ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กรและกิจกรรมสัมพันธ์ : นฤเบศ สมฤทธิ์

ผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ต่างประเทศ : สินธุ์ พรสว่างโรจน์

ที่ปรึกษาทางกฎหมาย : ธนกร กองเพ็ง

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย : บริษัทศตวรรษบุ๊คส์ จำกัด

18 ซอยลาดปลาเค้า 63 ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

โทรศัพท์ 0 2940 3855-6 โทรสาร 0 2940 3970

กองบรรณาธิการ : stpbook@yahoo.com ฝ่ายสำนักงาน : info@satapornbooks.com

www.satapornbooks.com

หากท่านผู้อ่านพบหนังสือไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้ากระดาษสลับกัน หน้าขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้ท่าน โปรดติดต่อและส่งหนังสือคืนพร้อมบรรยายละเอียดการชำรุด

ไปตามที่อยู่ต้นบน หรือ โทร. 0-2940-3855-6 ต่อ 21, 54

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

แนะนำหรือวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ได้

www.thaibookrecommnd.com

“ 17 บุคคล

ผู้สร้างผลสะท้อนแก่ภูมิภาค
และนำไปสู่การรวมกลุ่มประเทศเป็น
ประชาคมอาเซียน”

คำนำ

ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถือว่าเป็นประเทศที่อายุน้อย การจะก้าวผ่านแต่ละขั้นตอนของการก่อเกิดเป็นประเทศล้วนยากลำบาก บ้างตกอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าอาณานิคมเป็นระยะเวลาหลายสิบหลายร้อยปี แต่ในดินแดนนี้ยังมีบางบุคคลที่ลุกขึ้นสร้างความเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการที่ต่างกันไป

ในยุคเรียกร้องเอกราช บางคนสร้างกองกำลังที่แข็งแกร่งขึ้น บางคนใช้วิธีเจรจากับชาวตะวันตกผู้มีอำนาจ บางคนใช้ฝีมือทางวรรณศิลป์สร้างสรรค์งานเขียนที่สันตะเทือนแนวคิดของผู้คนในสังคม การกระทำต่างๆ ดังกล่าวนั้นนำไปสู่การเกิดประเทศที่เป็นอิสระจากเจ้าอาณานิคม

ปัจจุบันทั่วโลกต่างแข่งขันกันพัฒนาประเทศ
อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ ภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีการรวมกลุ่มเป็น
สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(ASEAN) ซึ่งจะรวมตัวให้เข้มแข็งขึ้นในนาม
ประชาคมอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 นี้ เพื่อ
ประโยชน์ในการต่อรองกับประเทศมหาอำนาจ
และให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน

ก็เช่นเดียวกับการเกิดประเทศเอกราช
การรวมกลุ่มประเทศเพื่อการพัฒนานี้อาจ
เกิดขึ้นได้ยาก หากขาดบุคคลสำคัญกลุ่มหนึ่งไป
ขอเรียกบุคคลเหล่านั้นว่า “บุคคลผู้ทรงอิทธิพล
ในอาเซียน”

สารบัญ

1

พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ

8

2

ชูการ์โน

18

3

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์

28

4

พระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ

38

5

ปราโมทยา อนันตา ตูร์

50

6

ดร. มหาธีร์ มูฮัมหมัด

58

7

รามอน แมกไซไซ

68

8

สีกวนยู

80

9

ดร. ศุภชัย พานิชภักดิ์

92

10

เจ้าสุภานุวงศ์

102

11

ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ

114

12

อองซานซูจี

124

13

อาพันธ์ ปันยารชุน

134

14

อู๋ถั่น

144

15

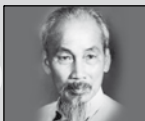

สมเด็จพระราชาธิบดี

ฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์

156

16

โฮจิมินห์

162

17

โฮเซ รีซาล

174

พลเอก ชาคิชาย ชุณหะวัณ

ผู้เปลี่ยน สนามรบ ให้เป็น สนามการค้า

อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 17 ของประเทศไทย
ทั้งยังเป็นอดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี
หลายกระทรวง ที่สำคัญ เขาเป็นผู้เปลี่ยนสนามรบ
ในภูมิภาคอินโดจีนให้กลายเป็นสนามการค้า

พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ หรือ
ชื่อที่รู้จักในวงการการเมืองคือ “น้ำชาติ” เกิดเมื่อวันที่ 5 เมษายน
ค.ศ. 1920 ในครอบครัวเชื้อสายจีน จังหวัดพระนคร (กรุงเทพ
มหานครปัจจุบัน) เป็นบุตรของ จอมพล ผิน ชุณหะวัณ กับคุณหญิง
วิบูลย์ลักษณ์ ชุณหะวัณ มีพี่สาว 3 คน และน้องสาว 1 คน

ในวัยเด็กพลเอกชาติชายเข้ารับการศึกษที่โรงเรียนเบญจม-
ราชูทิศ จากนั้นศึกษาต่อ ณ โรงเรียนเทพศิรินทร์ แล้วสอบเข้าเรียน
หลักสูตรวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียน
นายทหารม้า และศึกษาต่อยังโรงเรียนยานเกราะกองทัพบก (อาร์-
เมอร์สกูล) รัฐเคนทักกี สหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

พลเอกชาติชายเข้ารับราชการครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1940 ขณะอายุได้ 20 ปี ในตำแหน่งผู้บังคับหมวด กองพันทหารม้าที่ 1 รักษาพระองค์ จากนั้นได้เลื่อนเป็นผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารม้าที่ 1 รักษาพระองค์ ประจำกรมเสนานิคมทหารบก ต่อมาในปี ค.ศ. 1949 ย้ายไปดำรงตำแหน่งรองผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา และกลับมาเป็นผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ 1 รักษาพระองค์ รองผู้บังคับการโรงเรียนยานเกราะ ผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ 2 และผู้บังคับการโรงเรียนยานเกราะ

ในปี ค.ศ. 1958 พลเอกชาติชายได้รับตำแหน่งเป็นอุปทูต อัครราชทูตวิสามัญผู้มียอำนาจเต็ม ประจำประเทศอาร์เจนตินา เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มียอำนาจเต็ม ประจำประเทศออสเตรเลีย ตุรกี สันถัมภ์กัน และตำแหน่งสำคัญคือ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำองค์การสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ตามลำดับ

ปี ค.ศ. 1972 พลเอกชาติชายเดินทางกลับประเทศไทย จากบทบาทและประสบการณ์ด้านการต่างประเทศ ทำให้เขาได้เข้ารับตำแหน่ง “อธิบดีกรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ” ซึ่งนับเป็นตำแหน่งสุดท้ายในชีวิตข้าราชการประจำ ตลอดช่วงระยะเวลา 32 ปีของการรับราชการ จากนั้นในปลายปี ค.ศ. 1972 พลจัตวา ชาติชาย ชุณหะวัณ (ยศในขณะนั้น) ได้เริ่มมีบทบาทในฐานะข้าราชการการเมือง โดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในรัฐบาลของ จอมพล ถนอม กิตติขจร นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้พลเอกชาติชายก้าวเข้าสู่วงการการเมืองอย่างเต็มตัว

จากนั้น 2 ปีต่อมา ในปี ค.ศ. 1974 พลเอกชาติชายได้ร่วมกับ พลตรี ประमाण อติเรกสาร (ยศขณะนั้น) ผู้มีศักดิ์เป็นพี่เขย

(สามีของ ท่านผู้หญิง เจริญ อติเรกสาร พี่สาวคนที่ 3 ของพลเอกชาติชาย ผู้เป็นบิดา-มารดาของนายปองพล อติเรกสาร) และพลตรีศิริ สิริโยธิน ก่อตั้ง “พรรคชาติไทย” ขึ้น โดยมี พลตรี ประमाण อติเรกสาร เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก จากนั้นในปีต่อมา พลเอกชาติชายได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา และได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนต่อเนืองรวม 5 สมัย โดยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในปี ค.ศ. 1976 และตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ในปี ค.ศ. 1986

ในปี ค.ศ. 1986 นี้เอง พลเอกชาติชายได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรคคนที่ 2 และนำพรรคชาติไทยชนะการเลือกตั้งได้คะแนนเสียงเป็นอันดับ 1 ในปี ค.ศ. 1988 ได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 17 ของประเทศไทย หลังจาก พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีสมัยก่อนหน้าได้ปฏิเสธที่จะดำรงตำแหน่งต่อเป็นสมัยที่ 4 และประกาศวางมือทางการเมือง

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 1988 ในระหว่างดำรงตำแหน่งมีการปรับคณะรัฐมนตรี 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 1990 และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 1991 โดยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นระยะเวลารวมประมาณ 2 ปีครึ่ง

ผลงานของรัฐบาลพลเอกชาติชายที่เป็นนโยบายสำคัญในระดับภูมิภาค คือ การดำเนินนโยบายกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอินโดจีน โดยเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า ซึ่งในสมัยนั้นถือว่าเป็นแนวทางการทูตแนวใหม่

จากความไม่มั่นคงทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชาที่มีปัญหาการเมืองภายใน ตลอดจนประเทศอื่นๆ ในคาบสมุทรอินโดจีน ซึ่งได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามเย็นที่ต่อเนื่องยาวนาน ทำให้บรรยากาศในภูมิภาคไม่เอื้อต่อการลงทุน การทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติก็ไม่สะดวก สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบถึงประเทศไทย ในฐานะประเทศในภูมิภาคเดียวกัน นำไปสู่การหาทางออกอย่างประนีประนอมตามรูปแบบนักการทูตของพลเอกชาติชาย สิ่งที่เราเรียกว่าการ “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” คือ ส่งสัญญาณทางการทูตไปยังประเทศที่มีความขัดแย้ง มองข้ามเรื่องความมั่นคงภายในประเทศ แล้วหันมาร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ เพื่อผลประโยชน์ที่ภูมิภาคจะได้รับร่วมกัน

ตัวอย่างของการดำเนินนโยบายดังกล่าว เช่น การเจรจาความร่วมมือระหว่างเขมร 4 ฝ่าย เพื่อยุติการสู้รบ โดยเริ่มต้นจากเชิญฝ่ายของนายฮุน เซน เข้ามาเจรจาสันติภาพกับฝ่ายพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุที่บ้านพิษณุโลก โดยพลเอกชาติชายได้ร่วมเป็นสักขีพยานในการลงนามบันทึกร่วมกัน ระหว่างนายฮุน เซนกับพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ช่วยส่งเสริมการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับประเทศมหาอำนาจ เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพในอินโดจีน ส่งผลให้ทุกฝ่ายหันมาเจรจาและพัฒนาไปสู่ข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส ในเดือนเมษายน 1991 นำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างสันติภาพในกัมพูชาจนสำเร็จ นโยบายนี้ส่งผลดีทั้งในทางเศรษฐกิจ และยังทำให้ทุกประเทศในอินโดจีนหันมาหารือกัน กลายเป็นพื้นที่ดึงดูดนักลงทุน ถือว่ามีส่วนช่วยสร้างสันติภาพในระดับ

พล. อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ กับรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศฟิลิปปินส์ คาร์ลอส
พี. โรมูโล และรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศอินโดนีเซีย อัดัม มาลิก

ภูมิภาคอีกด้วย

แม้ในระยะเริ่มแรก จะมีบางหน่วยงานและบางองค์กรไม่เห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงภายในของแต่ละประเทศ ทั้งยังมีอุปสรรคจากการเมืองระหว่างประเทศอยู่บ้าง แต่ด้วยบุคลิกที่เป็นนักการทูตของพลเอกชาติชาย และความมั่นคงในจุดยืนที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต พลเอกชาติชายจึงสามารถตอบโต้และดำเนินนโยบาย

มาได้ตามลำดับ สอดคล้องกับที่สงครามเย็นสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1991 ขณะนั้นประเด็นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองเริ่มคลี่คลายลง พร้อมๆ กับที่ประเด็นเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเข้ามามีความสำคัญแทน

นอกจากนี้ พลเอกชาติชายยังได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ช่วยส่งเสริมความแน่นแฟ้นของภูมิภาค ผ่านการร่วมมือกับประเทศออสเตรเลีย ผลักดันให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (APEC) และร่วมสนับสนุนการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งแรกในปี ค.ศ. 1989 นำไปสู่การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว (Friendship Bridge) เชื่อมนครเวียงจันทน์กับจังหวัดหนองคาย ซึ่งนอกจากจะมีส่วนช่วยเชื่อมโยงการค้ามาคมให้การเดินทางสะดวกขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคในระยะยาวแล้ว ยังเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการเชื่อมโยงทางการเมืองและการคลี่คลายความขัดแย้ง และเมื่อดำรงตำแหน่งเป็นประธานที่ปรึกษาพิเศษของนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจและการต่างประเทศในสมัยพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชายก็ได้เจรจากับญี่ปุ่น เพื่อขอให้สนับสนุนการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 เชื่อมจังหวัดมุกดาหารกับเมืองสะหวันนะเขต เพื่อให้เป็นเส้นทางส่งออกสินค้าไปสู่ประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม และเป็นการเปิดภาคอีสานของไทยให้ไปออกทะเลที่เมืองดานัง ประเทศเวียดนามอีกด้วย

ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พลเอกชาติชายสามารถแก้ไขได้คือปัญหาเรื่องการถูกกีดกันทางการค้าจากสหรัฐอเมริกา ในประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สหรัฐอเมริกาได้ขอให้ไทยคุ้มครอง

สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรก

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว ที่เชื่อมระหว่างจังหวัดหนองคายกับกรุงเวียงจันทน์ มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 เมษายน 1994 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช กับนายหนุฮัก พูมสะหวัน ประธานประเทศลาว

สะพานมีความยาว 1,170 เมตร มีทางรถ 2 ช่องจราจร ทางเดิน 2 ช่องทาง และทางรถไฟกว้าง 1 เมตร 1ราง ใช้งบประมาณก่อสร้าง 30,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ ด้วยความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย ใช้ระยะเวลาก่อสร้างระหว่างเดือนตุลาคม 1991 ถึงเดือนเมษายน 1994

ปัจจุบัน นอกจากสะพานมิตรภาพแห่งนี้แล้ว ประเทศไทยยังมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว อีก 2 แห่ง คือ สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เปิดใช้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2006 กับสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) เปิดใช้เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2011 ซึ่งสะพานมิตรภาพทั้ง 3 แห่งนี้มีส่วนช่วยในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ และมีส่วนช่วยเชื่อมโยงโครงสร้างการคมนาคมถนนสายเอเชียในระดับภูมิภาคด้วย

สิทธิบัตรยาเพื่อแลกกับสิทธิพิเศษทางการค้าสำหรับสินค้าไทยในตลาดอเมริกา พลเอกชาติชายได้ใช้วิธีการเจรจาในรูปแบบของคร่อมจากการที่ไทยได้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อแก่การค้าและการลงทุน ซึ่งถือว่าเป็นผลดีต่อสหรัฐอเมริกาที่จะมาลงทุนในภูมิภาคนี้เช่นกัน จึงทำให้ตลอดเวลา 2 ปีครั้งที่พลเอกชาติชายเป็นนายกรัฐมนตรี ไทยสามารถขยายตลาดส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาและภูมิภาคต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยปราศจากการกีดกันการลงทุนทั้งในภูมิภาคและระหว่างประเทศเฟื่องฟู พร้อมกับการดำเนินนโยบายทางการเมืองที่แยบยล อาทิ เริ่มให้ถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกจากประเทศไทย เปิดสัมพันธไมตรีกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่เคยอยู่ในช่วงอดมการณ์ตรงข้ามกัน ซึ่งมีส่วนผลักดันให้เศรษฐกิจไทยเติบโตสูงที่สุดในโลกถึง 2 ปีซ้อน คือปี ค.ศ. 1988 สูงถึงร้อยละ 13.2 และปี ค.ศ. 1989 สูงถึงร้อยละ 11.2 ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจของโลกโดยรวมซบเซา

นโยบายของพลเอกชาติชายอีกหลายประการยังส่งผลสืบเนื่องต่อการดำเนินนโยบายของไทยในยุคต่อมา เช่น การมีผลผูกพันกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพื่อเปิดเสรีด้านการเงิน การลดภาระด้านงบประมาณของรัฐในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานด้วยการแปรรูป (Privatization) การเปิดโครงการพัฒนาพิเศษเพื่อรองรับการลงทุนจากนานาชาติ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) การเปิดนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและแหลมฉบัง และโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard) การขุดเจาะสำรวจหาแก๊สและน้ำมันทั้งบนบกและอ่าวไทย การปรับปรุงพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ บริหารประเทศจนถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 1991 ก็ถูกยึดอำนาจการปกครองโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ที่ต่อมานำไปสู่เหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปี ค.ศ. 1992 หลังจากนั้นพลเอกชาติชายได้เดินทางไปพำนักรที่ประเทศอังกฤษระยะหนึ่ง ก่อนจะเดินทางกลับประเทศไทย และก่อตั้ง “พรรคชาติพัฒนา” ขึ้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 1992 โดยดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนแรก จากนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 1992 ถือเป็นการกลับเข้าสู่วงการการเมืองอีกครั้ง

ด้านครอบครัว พลเอกชาติชายสมรสกับ ท่านผู้หญิง บุญเรือน ชุณหะวัณ มีบุตรธิดา 2 คน พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ ถึงแก่อสัญกรรม เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 1998 ณ โรงพยาบาลคอมเวลล์ สหราชอาณาจักร รวมอายุได้ 78 ปี

บทบาทของพลเอกชาติชายถือเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการดำเนินนโยบายทางการเมืองที่มีความสอดคล้องกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อภูมิภาคโดยรวม และถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจรรโลงสันติภาพให้แก่ภูมิภาคแห่งนี้ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในรากฐานอันดีต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในยุคต่อๆ มา

ปีการโน
๒

ผู้นำการเรียกร้องเอกราช และประธานาธิบดีคนแรก ของอินโดนีเซีย

ประธานาธิบดีคนแรกผู้ประกาศเอกราชของ
ประเทศอินโดนีเซีย และสถาปนาการปกครองใน
รูปแบบที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบชี้นำ”

ซูการ์โนเกิดเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 1901 ณ เมืองสุราบายา (Surabaya) หมู่เกาะอินเดียนตะวันออกของดัตช์ (the Dutch East Indies) ซึ่งปัจจุบันคือประเทศอินโดนีเซีย ครอบครัวของซูการ์โนสืบเชื้อสายมาจากสกุลขุนนางชั้นสูง บิดาเป็นชาวนา ประกอบอาชีพอาจารย์ชั้นประถมศึกษา ส่วนมารดาเป็นชาวบาฬีวรรณะพราหมณ์ ซูการ์โนได้รับการศึกษาชั้นประถมเป็นภาษาชวา ศึกษาชั้นมัธยมต้นจากโรงเรียนที่ใช้ภาษาดัตช์ เมื่อศึกษาระดับมัธยมปลายซูการ์โนอยู่โรงเรียนประจำ ซึ่งช่วงเวลานั้นเขาได้พบผู้มีอุดมการณ์ทางการเมืองหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดชาตินิยม ศักดินา หรือสังคมนิยม

ในปี ค.ศ. 1921 ชูการ์โนเข้าศึกษาต่อด้านวิศวกรรมโยธา วิชาเอกด้านสถาปัตยกรรมในสถาบันเทคโนโลยีเมืองบันดุง หลังจบการศึกษา เขากับเพื่อนร่วมชั้นร่วมกันเปิดบริษัทออกแบบและรับเหมาก่อสร้างทั่วไป ผลงานด้านสถาปัตยกรรมของชูการ์โน ได้แก่ การออกแบบบ้านเดี่ยวบนถนนหลายสายในเมืองบันดุง ต่อมาเมื่อดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ชูการ์โนยังได้แสดงความสามารถในงานสถาปัตยกรรม ด้วยการออกแบบอนุสาวรีย์ประกาศอิสรภาพในกรุงจาการ์ตา อนุสาวรีย์เยาวยชนในเมืองเซมารัง อนุสาวรีย์วีรบุรุษในเมืองสุราบายา เป็นต้น

นอกเหนือจากภาษาชวาซึ่งได้รับการฝึกฝนในวัยเยาว์ ชูการ์โนยังสื่อสารได้อีกหลายภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาดัตช์ ซุนดา (ภาษาท้องถิ่นในชวาตะวันตก) บาหลิ นอกจากนี้ยังเข้าใจภาษาเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส อารบิก และญี่ปุ่นอีกด้วย

ระหว่างศึกษาที่บันดุง ชูการ์โนกับเพื่อนร่วมชั้นก่อตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรค Partai Nasional Indonesia (PNI) ชูการ์โนได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก โดยจุดประสงค์ของพรรคนี้คือรณรงค์เพื่อเอกราชของอินโดนีเซียต่อต้านแนวคิดจักรวรรดินิยมและทุนนิยม เนื่องจากแนวคิดทั้งสองทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอินโดนีเซียเป็นไปอย่างยากลำบาก อีกทั้งพรรคนี้อย่างรณรงค์เพื่อความเป็นเอกภาพท่ามกลางความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในอินโดนีเซีย

ประชาชนจำนวนมากสนับสนุนพรรค PNI ของชูการ์โน โดยเฉพาะเยาวยชนคนรุ่นใหม่ซึ่งต้องการอิสรภาพและโอกาสจากเดิมที่ถูกกีดกันเนื่องจากนโยบายกีดกันทางเชื้อชาติในระบบ

อาณานิคม กิจกรรมของพรรค PNI ทำให้รัฐบาลซึ่งตอนนั้นอยู่ภายใต้การกำกับของดัชต์เริ่มจับตามองความเคลื่อนไหวของชูการ์โน การประชุมของพรรค PNI หลายครั้งถูกแทรกซึมและรบกวนจากตำรวจลับของรัฐบาล จนในที่สุด ชูการ์โนและผู้นำของพรรค PNI ก็ถูกจับเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 1929 ขณะเดินทางไปยังเมืองยอกยาคาร์ตา ในระหว่างการพิจารณาคดีที่ศาลเมืองบันดุง ชูการ์โนได้กล่าวสุนทรพจน์ทางการเมือง โจมตีความไม่เป็นธรรมของระบอบอาณานิคมและจักรวรรดินิยมในเดือนธันวาคมปี ค.ศ. 1930

แม้ว่าผลการพิจารณาคดีจะตัดสินว่าชูการ์โนต้องโทษจำคุก 4 ปี แต่สุนทรพจน์อันน่าประทับใจของเขาได้รับการเผยแพร่โดยสื่อมวลชน และด้วยแรงกดดันจากฝ่ายเสรีนิยมในรัฐบาลดัชต์ ชูการ์โนจึงได้รับการปล่อยตัวในวันที่ 31 ธันวาคม 1931 และจากช่วงเวลานั้นเป็นต้นมา ชูการ์โนก็กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อเอกราชของประเทศอินโดนีเซีย

หลังจากนั้น ชูการ์โนออกจากเกาะชวาไปอยู่เกาะสุมาตราและเกาะฟลอเรสในช่วงปี ค.ศ. 1933-1942 เมื่อญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่อินโดนีเซียในปี ค.ศ. 1942 ชูการ์โนก็ต้อนรับกองทัพญี่ปุ่นทั้งในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้ต่อสู้เพื่อเอกราชของอินโดนีเซีย

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นแต่งตั้งให้ชูการ์โนเป็นที่ปรึกษาและหัวหน้าผู้จัดหาแรงงาน ทหาร รวมไปถึงเสบียงสำหรับทหารญี่ปุ่น ภายหลังจากที่ชูการ์โนกดดันให้ญี่ปุ่นมอบเอกราชแก่อินโดนีเซีย ในวันที่ 1 มิถุนายน 1945 ในโอกาสนั้น เขาได้กล่าวสุนทรพจน์ที่โด่งดังที่สุด และประกาศหลัก 5 ประการของอินโดนีเซีย ซึ่งประกอบด้วยชาตินิยม สากลนิยม ประชาธิปไตย ความรุ่งเรืองของสังคม และความเชื่อในพระเจ้า

หลังจากญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ชูการ์โนได้ประกาศเอกราชในวันที่ 17 สิงหาคม 1945 แล้วขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนแรกของอินโดนีเซีย แม้ว่าหลังจากนั้นดัชต์จะพยายามยึดการปกครองกลับมาจากชูการ์โน แต่ในที่สุดแล้วก็ต้องคืนอำนาจอธิปไตยแก่อินโดนีเซียอย่างเป็นทางการในวันที่ 27 ธันวาคม 1949 จากนั้นชูการ์โนก็กลับมายังจาการ์ตาในวันที่ 28 ธันวาคม 1949 และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวในปี ค.ศ. 1950

การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของอินโดนีเซียภายใต้การบริหารประเทศของชูการ์โนนั้น มีปัญหาพรรคการเมืองต่างๆ มีแนวทางบริหารประเทศขัดแย้งกัน พรรค PNI ต้องการให้อินโดนีเซียเป็นรัฐเดี่ยวและมีความเป็นเอกภาพ กลุ่มการเมืองมุสลิมต้องการให้อินโดนีเซียกลายเป็นรัฐอิสลาม ในขณะที่กลุ่มคอมมิวนิสต์ต้องการให้อินโดนีเซียกลายเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนก็ยังไม่พอใจ เนื่องจากผลประโยชน์และกิจการจำนวนมากยังอยู่ในความดูแลของบริษัทต่างชาติติดต่อกับชาวอินโดนีเซียเชื้อสายจีน กลุ่มมุสลิมที่นิยมแนวคิดรัฐอิสลามประกาศไม่ยอมรับและต่อต้านรัฐบาลของชูการ์โน ในกลุ่มทหารเองก็เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่อยู่ในตำแหน่งมาตั้งแต่สมัยอาณานิคมซึ่งต้องการเห็นกองทัพมีความเป็นมืออาชีพ กับกลุ่มทหารที่ได้รับการสนับสนุนจากญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเชื่อในอุดมการณ์ชาตินิยมมากกว่าความเป็นมืออาชีพของกองทัพ

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1955 ทำให้อินโดนีเซียมีรัฐบาลชุดใหม่ แต่ปัญหาการเมืองภายในยังคงมีอยู่ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่อุดมการณ์แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ เช่น มีประเด็นว่าควรจะรวมกฎหมายอิสลามเข้าไป

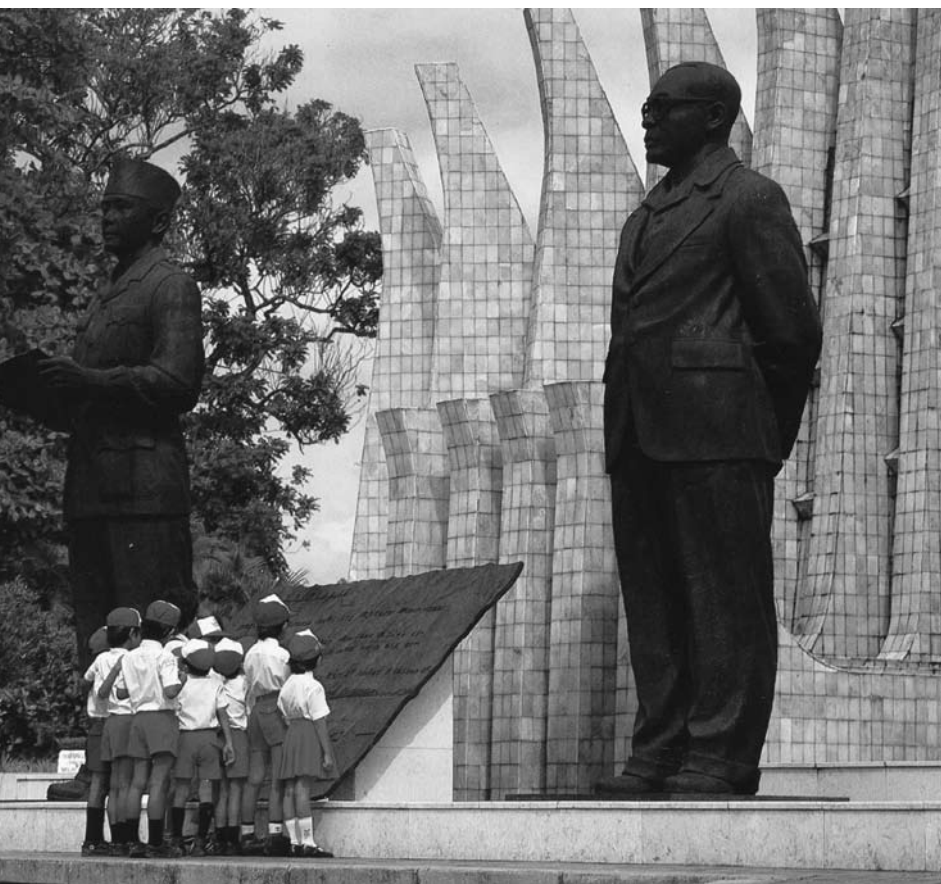
ในรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ชูการ์โนตัดสินใจว่าประชาธิปไตยแบบตะวันตกนั้นไม่เหมาะสมกับอินโดนีเซีย และประกาศใช้ระบอบการปกครองที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบชี้นำ” (Guided Democracy) ซึ่งเป็นการหาฉันทามติภายใต้การชี้นำของประธานาธิบดี แต่การประกาศใช้ประชาธิปไตยแบบชี้นำของชูการ์โนกลับทำให้ความขัดแย้งในสังคมอินโดนีเซียยิ่งเพิ่มขึ้น แม้แต่รองประธานาธิบดี โมฮัมหมัด ฮัตตา ก็ยังไม่เห็นด้วยกับหลักการนี้อย่างรุนแรง กระทั่งประท้วงด้วยการลาออกจากตำแหน่ง

ในปี ค.ศ. 1956-1957 ผู้บังคับบัญชาการกองทัพได้เข้าควบคุมรัฐบาลส่วนท้องถิ่นต่างๆ และภายใต้แนวคิดที่ว่าประชาธิปไตยแบบตะวันตกนั้นไม่เหมาะสมกับสังคมอินโดนีเซีย ทำให้ชูการ์โนประกาศใช้กฎอัยการศึกในปี ค.ศ. 1957 และให้กองทัพเข้ามามีบทบาทในการเมือง เพื่อจัดระเบียบและสร้างเสถียรภาพในสังคมอินโดนีเซีย แต่ความพยายามนั้นไม่ประสบความสำเร็จ วิกฤติการณ์ทางการเมืองในอินโดนีเซียจึงยังดำเนินต่อ

เดือนพฤศจิกายน 1957 ชูการ์โนถูกกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงลอบสังหาร ขณะเดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีเด็กนักเรียน 6 คนเสียชีวิตในเหตุการณ์ดังกล่าว แต่ชูการ์โนไม่ได้รับบาดเจ็บร้ายแรงแต่อย่างใด

ในเดือนธันวาคม 1957 ชูการ์โนประกาศนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจด้วยการยึดบริษัทที่ดำเนินการโดยชาวต่างชาติ 246 แห่งมาเป็นสมบัติของชาติ แล้วขับไล่ชาวต่างชาติกว่า 40,000 คน ออกจากอินโดนีเซีย ทั้งยังประกาศใช้นโยบายห้ามชาวต่างชาติทำกิจกรรมเชิงพาณิชย์ในชนบท โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจำกัดอำนาจทางเศรษฐกิจ

อนุสาวรีย์ ซูการ์โน ยืนเคียงคู่กับ โมฮัมหมัด ฮัตตา ในกรุงจาการ์ตา

ของชาวจีนในประเทศอินโดนีเซีย

นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจและชัยชนะเหนือกลุ่มต่อต้านในภูมิภาคต่างๆ ทำให้ซูการ์โนมีสถานภาพมั่นคง ปี ค.ศ. 1959 เขานำรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1945 กลับมาใช้อีกครั้ง และประกาศหลัก 5 ประการที่เชื่อว่าจะทำให้ประชาธิปไตยแบบชี้นำของตนนำมาปฏิบัติได้จริงในสังคมอินโดนีเซีย หลัก 5 ประการ ดังกล่าวประกอบด้วย

- รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1945
- หลักสังคมนิยมแบบอินโดนีเซีย
- ประชาธิปไตยแบบชี้นำ
- เศรษฐกิจภายใต้การควบคุม
- อัตลักษณ์ของชาติอินโดนีเซีย

ด้วยการสนับสนุนของกองทัพ ชูการ์โนยุบรัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม จัดตั้งรัฐสภาใหม่ที่สมาชิกเกินกว่าครึ่งเป็นคนที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี ช่วงเวลานี้ชูการ์โนถูกลอบสังหารหลายครั้งแต่เอาชีวิตรอดมาได้ทุกครั้ง ขณะเดียวกัน เขาพยายามคานอำนาจกองทัพด้วยการผูกสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย และแต่งตั้งสมาชิกจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียให้เข้าร่วมในรัฐสภามากขึ้น

วันที่ 1 ตุลาคม 1965 นายทหารชั้นผู้ใหญ่ 6 คนของกองทัพอินโดนีเซียถูกลักพาตัวและสังหารโดยกลุ่มที่ใช้ชื่อว่า “กลุ่มเคลื่อนไหว 30 กันยายน” หรือ “G30S” หลังจากนั้นกลุ่มนี้ได้เข้ายึดสถานีวิทยุและประกาศว่าการสังหารนายทหารผู้ใหญ่ทั้ง 6 คนนั้นเป็นไปเพื่อปกป้องชูการ์โนจากการถูกรัฐประหาร

มีผู้นำกองทัพอินโดนีเซียนามว่านายพลซูฮาร์โต สั่งกองทัพให้เข้ายึดสถานีวิทยุ และใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อต่างๆ ว่าพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียพยายามทำรัฐประหารและสังหารนายทหารระดับสูงทั้ง 6 คน ในขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการวางแผนของกองทัพ เพื่อใส่ร้ายพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย ผู้นำและสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียถูกกองทัพและกลุ่มมุสลิมจับกุมและสังหาร ในช่วงเวลา

ประธานาธิบดี ซูการ์โน กับ จอห์น เอฟ. เคนเนดี ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา

ซูการ์โนกับซูฮาร์โต

แห่งการกวาดล้างพรรคคอมมิวนิสต์อินโดนีเซียนั้น ประมาณกันว่ามีผู้ถูกสังหารประมาณ 200,000 ถึงมากกว่า 1 ล้านคน

อินโดนีเซียกลับเข้าสู่ช่วงไร้เสถียรภาพอย่างรุนแรงอีกครั้ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้นักกิจกรรมเยาวชนจำนวนมากเรียกร้องให้ซูการ์โนปฏิรูปประเทศ วันที่ 11 มีนาคม 1966 ซูการ์โนจึงมอบอำนาจบริหารแก่นายพลซูฮาร์โต ผู้ซึ่งกลายมาเป็นประธานาธิบดีรักษาการและประธานาธิบดีคนต่อมาหลังจากนั้นซูการ์โนถูกคุมขังอยู่ภายในบ้านพักจนถึงแก่อสัญกรรมด้วยภาวะไตวาย เนื่องจากไม่ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม งานศพของซูการ์โนจัดขึ้นอย่างรวดเร็วและเงียบเชียบ อย่างไรก็ตาม ประชาชนได้มาร่วมพิธีศพของซูการ์โนเพื่อแสดงความเคารพต่อผู้ประกาศอิสรภาพให้แก่อินโดนีเซียเป็นครั้งสุดท้ายถึงกว่า 700,000 คน

พินเอก (พิเศษ) คร.ถนัด คอมันตร์

ตัวแทนไทยในเวทีแห่งการ ก่อตั้งอาเซียน

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ถือว่าเป็นผู้สร้างคุณูปการในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นผู้วางรากฐานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในยุคใหม่ (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งคือการก่อตั้ง “อาเซียน” หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งได้พัฒนาและเติบโตเป็นองค์การระดับภูมิภาคในปัจจุบันและกำลังจะมุ่งสู่การเป็นประชาคมภูมิภาคที่มีความเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้นในอนาคต

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ เกิดเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1914 เป็นบุตรของพระยาพิพากษาสัตยาธิปไตย เนติบัณฑิตไทยรุ่นแรก จบการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาจากโรงเรียนอัสสัมชัญ จากนั้นศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้านกฎหมายที่มหาวิทยาลัยแห่งเมืองบอร์โดซ์ จบการศึกษาระดับปริญญาโทและเอกจาก

มหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ เข้ารับราชการในตำแหน่ง
สำคัญหลายตำแหน่ง อาทิ ตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำ
ประเทศต่างๆ ส่วนตำแหน่งทางการเมืองที่ทำให้พันเอก (พิเศษ)
ถนัด มีบทบาทมากที่สุดคือ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศ ในสมัยรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึง จอมพล
ถนอม กิตติขจร (10 กุมภาพันธ์ 1959 - 17 พฤศจิกายน 1961)
ซึ่งขณะนั้นเป็นยุคสงครามเย็น เป็นช่วงที่โลกมีสองขั้วอำนาจที่สำคัญ
คือ สหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต

ในช่วงที่เขาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนั้น
การกำหนดนโยบายต่างๆ มักขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะ
ในเรื่องการกระชับความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับสหรัฐอเมริกา
ในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อต่อต้านอุดมการณ์คอม-
มิวนิสต์ที่กำลังแพร่ขยายเข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ทำให้เกิดความร่วมมือทางด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับสหรัฐฯ
กระทั่งมีการออก “แถลงการณ์ร่วมถนัด-รัสก์” (Thanat-Rusk Joint
Communiqués) หรือชื่ออย่างเป็นทางการคือ “Joint Statement
by Foreign Minister Thanat Khoman of Thailand and Secretary
of State Dean Rusk” ซึ่งเป็นการลงนามร่วมกันระหว่าง พันเอก
(พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ของไทย กับนายดีน รัสก์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
สหรัฐฯ ในเดือนมีนาคม 1962 ซึ่งระบุว่าสหรัฐอเมริกาจะให้ความ
ช่วยเหลือแก่ประเทศไทยเมื่อถูกรุกรานจากอุดมการณ์คอมมิวนิสต์

การลงนามปฏิญญาอาเซียน ณ กรุงเทพมหานคร หรือที่เรียกว่า ปฏิญญากรุงเทพฯ
ในปี ค.ศ. 1967

การพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ ก็ดำเนินไปในแนวทางที่สอดคล้องกับสหรัฐอเมริกาเช่นกัน ทั้งการจัดตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Treaty Organization-SEATO) หรือแม้กระทั่งการพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานภายในประเทศในภูมิภาคต่างๆ ทั้งการสร้างถนนหนทาง เช่น ถนนมิตรภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างเขื่อน จึงอาจกล่าวได้ว่า ในยุคของ พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับไทยอย่างจริงจัง ส่งผลต่อโฉมหน้าการพัฒนาประเทศมาจนปัจจุบันนี้

อีกหนึ่งยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศที่สำคัญคือ การดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงโดยอาศัยความร่วมมือระดับภูมิภาค เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันโดยพันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการชักชวนชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่อยู่ใฝ่ฝ่าย “โลกเสรี” ในขณะนั้น ให้มารวมตัวกัน แล้วต่อมาพัฒนาขึ้นเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (the Association of Southeast Asian Nations-ASEAN)

เดือนกรกฎาคม 1961 ประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา (Association of Southeast Asia-ASA) ขึ้น เพื่อความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แต่ดำเนินการได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงัก เนื่องจากเกิดข้อขัดแย้งเรื่องเขตแดนระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย

ช่วงที่ก่อตั้งสมาคมอาสาจนถึงปี ค.ศ. 1967 นอกจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องประสบปัญหาหม่นหมองจากการเมืองนอกภูมิภาคที่มีความตึงเครียด และขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตย กับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์แล้ว ยังมีข้อขัดแย้งด้านความมั่นคงและดินแดนระหว่างประเทศในภูมิภาค เช่น ความขัดแย้งระหว่างมลายา (ภายหลังเป็นประเทศมาเลเซีย) กับฟิลิปปินส์ ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบาห์และซาราวัก สิงคโปร์ก็จะขอแยกตัวออกจากมลายา ทำให้มีการตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในขณะนั้น ได้เชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีก 4 ประเทศ

คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มาหารือร่วมกันที่แหลมแท่น จังหวัดชลบุรี นำมาสู่การลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ หรือ Bangkok Declaration เพื่อก่อตั้ง สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (The Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) โดย พลเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ได้ร่วมลงนามที่วังสราญรมย์ ซึ่งเป็นที่ทำการกระทรวงการต่างประเทศของไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 1967 ร่วมกับ ตัวแทนอีก 4 ชาติประกอบด้วย

- ฯพณฯ นาซีโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์

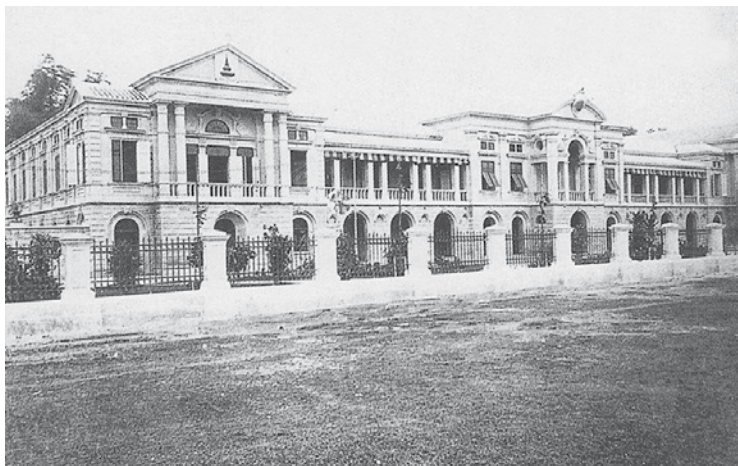
- ฯพณฯ อาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย

- คุณ อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย

- ฯพณฯ เอส ราชา รัตนัม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์

กล่าวได้ว่า ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ถือเป็นประเทศผู้ร่วมก่อตั้งอาเซียน มีประเทศไทยและวังสราญรมย์เป็น “บ้านเกิด” ของอาเซียนนั่นเอง

ประสบการณ์ด้านการต่างประเทศและงานกฎหมายของ พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด ทำให้เขาได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกฝ่ายไทยในศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีวาระ 6 ปี ระหว่าง ค.ศ. 1996-2002 และในช่วงเวลาดังกล่าว

“วังสราญรมย์ : บ้านเกิดอาเซียน”

พระราชวังสราญรมย์ หรือ “วังสราญรมย์” สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1866 ในช่วงปลายรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แต่ยังไม่สร้างไม่แล้วเสร็จ พระองค์ก็เสด็จสวรรคตไปเสียก่อน ในปี ค.ศ. 1868 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างต่อมาจนแล้วเสร็จ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการฯ เสนาบดีผู้ว่าการต่างประเทศทรงใช้เป็นที่พักการของกระทรวงการต่างประเทศ หรือที่เรียกกันว่า “กระทรวงบัวแก้ว” ในช่วงปี ค.ศ. 1885-1887 ทำให้วังสราญรมย์มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ศาลาว่าการต่างประเทศ”

ในช่วงปี ค.ศ. 1857-1926 สมัยรัชกาลที่ 5-รัชกาลที่ 6 วังสราญรมย์ถูกปรับเปลี่ยนให้ใช้เป็นที่พักและที่พำนักของพระราชอาคันตุกะที่มาเยือนประเทศสยามอย่างเป็นทางการ บางครั้งใช้เป็นที่พักของพระราชโอรสที่ทรงศึกษาอยู่ในต่างประเทศและเสด็จกลับมากองกรุงเทพฯ เป็นการชั่วคราว ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับการจัดงานรื่นเริงต่างๆ เช่น งานเดินรำของกระทรวงการต่างประเทศเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ส่วนที่ทำการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้นได้ย้ายไปยัง “ศาลาราชวัลลภ” ในพระบรมมหาราชวัง

กระทั่งปี ค.ศ. 1926 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 มีพระราชดำริให้กระทรวงการต่างประเทศย้ายกลับมายังพระราชวังสราญรมย์อีกครั้ง และใช้เป็นที่ทำการเรื่อยมาจนถึงปี ค.ศ. 1997 ซึ่งในช่วง 7 ทศวรรษนี้เอง วังสราญรมย์ได้เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ด้านการต่างประเทศของไทยในหลายวาระ และหนึ่งในนั้นคือ “การลงนามในปฏิญญากรุงเทพ” อันเป็นที่มาของการก่อตั้งอาเซียน

หลังปี ค.ศ. 1997 เป็นต้นมา ที่ทำการของกระทรวงการต่างประเทศของไทยถูกย้ายไปยังที่ทำการใหม่ 2 แห่ง คือ อาคารถนนศรีอยุธยา กับอาคารถนนแจ้งวัฒนะ ส่วนวังสราญรมย์ได้มีแผนการซ่อมแซม จนกระทั่งปี ค.ศ. 2007 การบูรณะปรับปรุงวังสราญรมย์ครั้งใหญ่จึงเริ่มดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ คาดว่าจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ทั้งตัวอาคารภายนอก ภายใน รวมถึงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 4 ในปี ค.ศ. 2013

กระทรวงการต่างประเทศหวังจะใช้วังสราญรมย์เป็นสถานที่จัดการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ จัดแสดงประวัติความเป็นมาของการต่างประเทศของไทย และอนุรักษ์ไว้เป็นสถานที่อันทรงคุณค่าด้านการต่างประเทศของไทย

เขายังดำรงตำแหน่งทางวิชาการในฐานะอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างช่วงเดือนเมษายน 1968 ถึงเดือนมีนาคม 1969 และเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในเวลาต่อมา

การดำรงตำแหน่งอธิการบดีของเขา อาจกล่าวได้ว่ามีผลสืบเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในสมัยจอมพลสฤษดิ์ด้วย กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1962 รัฐบาลได้ออก “แผนพัฒนาภาคใต้” และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ (ชุดใหม่) ขึ้นในปี ค.ศ. 1963 โดยมี พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในรัฐบาลชุดนั้นเป็นประธานคณะกรรมการ จากนั้นได้มีการมอบหมายให้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยขึ้น เรียก

พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ (กลาง) ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ
ของชาติต่างๆ ในอาเซียน

ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยภาคใต้” อย่างไม่เป็นทางการ มีพันเอก (พิเศษ)
ดร. ถนัด คอมันตร์ เป็นประธานคณะกรรมการมหาวิทยาลัย ปฏิบัติ
หน้าที่เสมือนอธิการบดี

ต่อมา พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ได้นำความกราบ
บังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานชื่อ
ให้แก่มหาวิทยาลัย ได้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” เมื่อ
วันที่ 22 กันยายน 1967 ตามพระนามฐานันดรศักดิ์ของ สมเด็จพระ
บรมราชชนก กรมหลวงสงขลานครินทร์ และได้มีพระบรมราช
โองการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ขึ้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 1968 และกำหนดให้วันที่ 13 มีนาคม
ของทุกปีเป็น “วันสถาปนามหาวิทยาลัย” จากนั้นในวันที่ 17 เมษายน
1968 ก็ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พันเอก

(พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ เป็นอธิการบดีคนแรก

นอกจากนี้ พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ยังเคยเป็น หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่างปี ค.ศ. 1979-1982 หลัง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคคนเก่า (คนที่ 2) ลาออกไป และได้ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในช่วงปี ค.ศ. 1983-1988 อีกด้วย